

OŚRODEK
SPRAW
AZJATYCKICH

Ośrodek Debaty
Międzynarodowej

RAPORT: JAPONIA, PÓŁWYSEP KOREAŃSKI WOBEC UKRAINY, BIAŁORUSI I ROSJI

Wrzesień 2018

Opracowanie: Ośrodek Spraw Azjatyckich UŁ

I. WNIOSKI

- a. Japonia w dalszym ciągu przywiązuje wagę do formatu GUAMplusJapan zainicjowanego w 2006 r. Platforma służy promocji demokratycznych standardów na obszarze Azji Środkowej;
- b. Korea Południowa opowiada się za rozwiązaniem konfliktu na Półwyspie Koreańskim zgodnym z działaniami Rosji i Chin. Stawia to pod znakiem zapytania tradycyjny układ w próbach rozwiązania konfliktu, gdzie tradycyjnie stawiano Rosję, Chiny i KRLD po jednej stronie, po drugiej zaś USA, Japonię i Koreę Południową;
- c. w relacjach Japonii z Białorusią kontynuowane są działania na rzecz współpracy regionów i miast obu państw. Wskazuje to na rosnącą rolę podmiotów subnarodowych w relacjach bilateralnych oraz w szerszym kontekście relacji państw azjatyckich z Europą.

II. JAPONIA – ROSJA, UKRAINA, BIAŁORUŚ

4 września: Japonia wyraziła sprzeciw wobec zwiększenia wojskowej obecności Rosji na południowych Wyspach Kurylskich. Szef kancelarii rządu Japonii Suga Yoshihide kanałami dyplomatycznymi zgłosił protest wobec obecności rosyjskich wojsk podczas uroczystości obchodów zakończenia drugiej wojny światowej na południowych Wyspach Kurylskich. Suga Yoshihide podkreślił podczas konferencji prasowej, że z punktu widzenia Japonii obchody zakończenia drugiej wojny światowej na wyspach Kurylskich są nie do przyjęcia: do tej pory nie został podpisany traktat pokojowy między tymi państwami, a prawa do wysp czterech południowych wyspy przez Tokio są uznawane za terytorium Japonii. W odpowiedzi rosyjskie Ministerstwo Spraw Zagranicznych wydało oświadczenie potępiające wypowiedź Suga Yoshihide. Według strony rosyjskiej takie wypowiedzi wysokich rangą polityków japońskim są dowodem, że Tokio łatwo popada w historyczne zapomnienie: lekceważy agresję militarną w Azji imperialistycznej Japonii, ignorując wynik drugiej wojny światowej oraz nowoczesny ład światowy oparty na Karcie Narodów Zjednoczonych. MSZ Rosji zwróciło uwagę, że to niechęć strony japońskiej do „wyciągania właściwych lekcji z przeszłości” stanowi poważną przeszkodę w rozwiązaniu kwestii zawarcia traktatu pokojowego. Według Moskwy zamiast „podobnych protestów”, Tokio powinno „poważnie zastanowić się nad własną historią”.

4 września: Sekretariat Techniczny Japońsko-Ukraińskiego Komitetu ds. Współpracy na rzecz Eliminacji Broni Jądrowej został rozwiązany. Z powodu wygaśnięcia umowy między rządami Japonii i Ukrainy dotyczącej współpracy na rzecz eliminacji broni jądrowej na Ukrainie z 1994 roku doszło do rozwiązania Sekretariatu Technicznego komitetu, który kierował realizacją porozumienia. Sekretariaty pozostałych komitetów: Japonia-Rosja i Japonia-Kazachstan kontynuują działalność w oparciu o dwustronne umowy podpisane między każdym z tych państw.

7 września: na Narodowym Uniwersytecie Technicznym Ukrainy Politechnice Kijowskiej odbył się Dzień Japoński. W wydarzeniu wziął udział ambasador Japonii na Ukrainie Sumi Shigeki. W przemówieniu ambasador odnotował wzrost zainteresowania Japonią po zeszłorocznej inicjatywie obu państw „Rok Japonii na Ukrainie”. Oprócz prezentacji sztuki i sportu, podczas wydarzenia otworzono wystawę poświęconą turystyce.

10 września: konwencja o zniesieniu podwójnego opodatkowania ma wejść w życie w przyszłym miesiącu. We Władywostoku miało miejsce przekazanie not dyplomatycznych w sprawie konwencji o zniesieniu podwójnego opodatkowania, która została podpisana we wrześniu 2017 roku. Konwencja ma wejść w życie w miesiąc po przekazaniu not dyplomatycznych. Ambasadorzy Rosji Mikhail Galuzin i Japonii Kozuki Toyohisa przekazali sobie nawzajem dokumenty w obecności prezydenta Putina i premiera Abe.

10 września: współpraca gospodarcza na Wyspach Kurylskich była jednym z tematów szczytu Abe-Putin we Władywostoku. Przywódcy obu państw spotkali się przed rozpoczęciem Wschodniego Forum Ekonomicznego, aby omówić kwestie dwustronnych relacji. Na pierwszy plan wysunęła się współpraca w obszarze spornych terytoriów. Obie strony zgodziły się zwiększyć wysiłki na rzecz wdrożenia wspólnych aktywności gospodarczych na wyspach. Strona japońska oświadczyła, że współpraca ekonomiczna ma na celu zbudowanie zaufania między państwami, niezbędnego do podpisania traktatu pokojowego. Natomiast Rosja wyraziła zainteresowanie przyciągnięciem japońskich inwestorów do bogatego w zasoby naturalne wschodnich regionów państwa. Podczas konferencji prasowej przywódcy przyznali, że rozwiązanie kwestii traktatu pokojowego w najbliższej przyszłości będzie trudne. Pomimo to, premier Abe wraz z prezydentem Putinem zamierzają nie ustawać w wysiłkach na rzecz rozwiązania tego problemu.

12 września: prezydent Putin zadeklarował gotowość podpisania traktatu pokojowego z Japonią jeszcze w tym roku. Podczas sesji plenarnej na Wschodnim Forum Ekonomicznym, prezydent Władimir Putin zaskoczył premiera

Abe Shinzo propozycją podpisania traktatu pokojowego „bez żadnych warunków wstępnych” do końca 2018 roku. Premier Abe nie odniósł się bezpośrednio do propozycji prezydenta Rosji w trakcie forum. Później tego samego dnia rzecznik rząd Japonii wydał oświadczenie, w którym Tokio odmówiło rezygnacji z warunku rozwiązania sporu o część Wysp Kurylskich przed podpisaniem traktatu pokojowego.

12 września: w pierwszej połowie tego roku obroty białorusko-japońskie wzrosły o 9%. Według danych Krajowego Komitetu Statystycznego Republiki Białorusi obroty handlowe między Białorusią i Japonią w pierwszej połowie tego roku wyniosły 81,2 miliony dolarów amerykańskich. Wolumen białoruskiego eksportu do Japonii wzrósł o 8%, natomiast import o 10,3%. Wśród najliczniej eksportowanych produktów do Japonii znalazły się produkty spożywcze, włókiennicze, meble czy urządzenia do analizy fizycznej i chemicznej.

16-18 września: prefektura Nagasaki została odwiedzona przez ambasadora Białorusi. Ambasador Ruslan Esin odbył wizytę roboczą do prefektury Nagasaki, gdzie spotkał się z młodzieżą oraz dziennikarzami. Spotkanie to zostało zorganizowane przez władze lokalne prefektury oraz organizację Soka Gakkai. Jednym z tematów spotkania była nieprolifracja broni nuklearnej oraz kwestie związane z bezpieczeństwem. Następnie ambasador Esin spotkał się z burmistrzem Nagasaki Taue Tomihisą oraz władzami Uniwersytetu Nagasaki, aby omówić możliwości rozszerzenia dwustronnej współpracy między placówkami medycznymi specjalizującymi się w badaniach w dziedzinie medycyny radiacyjnej oraz chorób onkologicznych. Dyplomata wygłosił również wykład „Białoruś oraz rozbrojenie nuklearne”, podczas którego zaprezentowany został potencjał Republiki Białorusi na różnych płaszczyznach oraz osiągnięcia na arenie międzynarodowej.

19 września: w Kobe został zorganizowany Dzień Białorusi. Wydarzenie, które odbyło się w Kobe w regionie Kansai zostało zorganizowane przez Ambasadę Republiki Białorusi. Podczas wydarzenia zaprezentowano gospodarczy potencjał kraju, a także atrakcje turystyczne oraz kulturowe. Zorganizowano również wystawę produktów białoruskich (m.in.: alkohol i tkaniny), które mogłyby trafić na japoński rynek.

20 września: Białoruś uczestniczyła w Międzynarodowej Wystawie Turystycznej EXPO Japan. W otwarciu wystawy uczestniczył ambasador Białorusi Ruslan Esin, a także minister ziemi, infrastruktury, transportu i turystyki Ishii Keiichi, przewodniczący Japońskiego Stowarzyszenia Agencji Turystycznych czy przedstawiciele państwowych organizacji turystycznych. Oprócz potencjału

turystycznego Białorusi, promowane były także Igrzyska Europejskie, które w przyszłym roku będą zorganizowane w Mińsku.

20 września: prezydent Rosji pogratulował premierowi Abe ponownego wyboru na szefa Partii Liberalno-Demokratycznej. W liście gratulacyjnym Władimir Putin oświadczył, że wyniki głosowania potwierdzają wysoki autorytet polityczny premiera Abe oraz uznanie dla jego zasług w rozwiązywaniu wyzwań stojących przed Japonią. Prezydent Rosji ocenił również ostatnie spotkanie na szczycie we Władywostoku jako konstruktywne. W liście została również zawarta chęć kontynuacji dialogu oraz wspólnych prac nad aktualnymi kwestiami zarówno relacji dwustronnych, jak i regionalnych i globalnych.

21 września: na Białorusi otworzono festiwal „Japońska Jesień”. Wystawa zdjęć zorganizowana przez Fundację Japońską otworzyła festiwal, w ramach którego do połowy listopada będą organizowane różne wydarzenia kulturalne i sportowe związane z Japonią. Wśród współorganizatorów festiwalu znajduje się Ambasada Japonii w Mińsku, Centrum Japońskiej Kultury *Hagakure* czy Narodowe Muzeum Sztuki Republiki Białorusi. Ambasador Japonii Tokunaga Hiroki zauważył, że w ostatnich latach relacje między obydwojma państwami rozwijały się dynamicznie. Uproszczenie systemu wizowego, które w ostatnich miesiącach weszło w życie przyczyni się do ułatwienia wymiany ludności. Ambasador wyraził nadzieję, że festiwal przyczyni się do lepszego wzajemnego zrozumienia obywateli obu państw.

24 września: Ambasada Białorusi uczestniczyła w Festiwalu Wymiany Międzykulturowej w Tokio. Ambasada Białorusi promowała potencjał turystyczny swojego kraju na Festiwalu Wymiany Międzykulturowej w Tokio. Na stoisku Białorusi odwiedzający festiwal Japończycy mogli zapoznać się z atrakcjami turystycznymi, infrastrukturą turystyczną, a także najlepszymi trasami z Tokio do Mińska. Ambasada zauważyła, że w ostatnich latach zwiększyło się zainteresowanie obywateli Japonii turystyką do Białorusi.

24 września: w Nowym Jorku odbyło się ministerialne posiedzenie GUAM + Japonia. Minister spraw zagranicznych Japonii Kono Taro uczestniczył w ministerialnym spotkaniu Organizacji na rzecz Demokracji i Rozwoju (GUAM). W posiedzeniu udział wzięli również ministrowie i wiceministrowie spraw zagranicznych Azerbejdżanu, Gruzji, Mołdawii i Ukrainy oraz Sekretarz Generalny organizacji Altai Efendiew. Minister Kono Taro wyraził zamiar dalszego umacniania współpracy między Japonią a krajami GUAM w ramach GUAM + Japonia. Mają temu służyć regularne spotkania wysokiego szczebla. Szef japońskiego MSZ zwrócił również uwagę na znaczenie podstawowych wartości takich jak demokracja i praworządność

oraz wyraził nadzieję na współpracy z organizacją w celu ustanowienia rządów prawa w społeczności międzynarodowej. Minister Kono w tym miejscu podkreślił znaczenie rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ oraz poprosił o wsparcie procesu denuklearyzacji na Półwyspie Koreańskim. Spotkanie ministrów miało na celu wymianę poglądów na temat regionalnych oraz międzynarodowych problemów. Dyskutowano także na temat wdrożenia Programu Współpracy między Japonią i GUAM podpisanego w 2015 roku w Belgradzie.

25 września: miasto Hakodate zostało odwiedzone przez przedstawicieli Ambasady Białorusi. Ambasada Republiki Białorusi wraz z biurem koordynacji współpracy gospodarczej Białorusi i Hokkaido zorganizowała wystawę fotograficzną. Przygotowane przez Białoruską Agencję Telegraficzną zdjęcia przedstawiały współpracę międzyregionalną Białorusi i prefektury Hokkaido. Przy okazji wizyty w Hakodate, gdzie odbyła się wystawa, białoruscy dyplomaci spotkali się z burmistrzem miasta Kudo Toshiki oraz przedstawicielami administracji prefektury. Podczas spotkania omówiono perspektywę zwiększenia współpracy międzyregionalnej.

26 września: japońscy parlamentarzyści zostali zaproszeni przez Ambasadę Białorusi w Tokio. Członkowie Japońsko-Białoruskiej Grupy Przyjaźni Międzyparlamentarnej, w tym przewodniczący Izby Reprezentantów Oshima Tadamori spotkali się z ambasadorem Ruslanem Esinem. Podczas spotkania obie strony wymieniły poglądy na temat obecnego stanu oraz perspektyw rozwoju bilateralnego dialogu międzyparlamentarnego.

26 września: współpraca w sektorze przemysłu ciężkiego została omówiona przez Białoruś i Japonię. Ambasador Białorusi w Japonii Ruslan Esin spotkał się z przewodniczącym Japońskiego Stowarzyszenia ds. Handlu z Rosją i Niepodległych Państw byłego Związku Radzieckiego (ROTOBO) Murayamą Shigeru. Murayama jest także prezesem firmy Kawasaki Heavy Industries. W spotkaniu wzięli również udział wiceprzewodniczący stowarzyszenia, reprezentujący również firmy Mitsui i Itochu. Podczas spotkania omówiono kwestie związane ze współpracą Białorusi i Japonii na płaszczyźnie przemysłu ciężkiego oraz w innych sektorach przemysłowych.

27 września: Japonia wraz z Bankiem Światowym wesprze realizację projektów społecznych na Ukrainie. Ambasador Sumi Shigeki uczestniczył w ceremonii podpisania projektu wsparcia usług socjalnych wśród społeczności lokalnych na Ukrainie. Na wdrożenie projektu zostaną wykorzystane środki Japońskiego Funduszu Rozwoju Społecznego (JSDF) w Banku Światowym. Celem projektu jest poprawa dostępu do usług socjalnych w 30. gminach w regionie Odessy. Jego

łącna wartość wynosi 3 miliony dolarów amerykańskich. W ceremonii podpisania udział wzięli także wicepremier i minister rozwoju gospodarczego i handlu Stepan Kubiw, a także przedstawiciele Banku Światowego. Ambasador Sumi Shigeki podkreślił, że rząd Japonii zamierza kontynuować wspieranie Ukrainy oraz rozwoju ukraińskich społeczności.

27 września: delegacja z miasta Kasaoka została zaproszona przez ambasadora Rosji. Ambasador Mikhail Galuzin spotkał się z przewodniczącym Międzyparlamentarnej Grupy Przyjaźni Japońsko-Rosyjskiej Aisawą Ichiro oraz delegacją miasta Kasaoka (prefektura Okayama), na czele której stanął burmistrz Kobayashi Yoshifumi. Delegacja poinformowała ambasadora o pracach historycznych na temat dwustronnych relacji z czasów wojny domowej w Rosji. Władze miasta Kasaoka aktywnie zbierają materiały o takich zapominanych wydarzeniach jak pomoc w transporcie dzieci z Władywostoku do Petersburga przez japońskiego kapitana w 1918 roku. Ambasador Rosji podkreślił znaczenie wspólnych wysiłków na rzecz informowania opinii publicznej obu państw o „jasnej stronie wspólnej historii”.

28-29 września: ambasador Japonii został zaproszony przez władze Charkowa. Pierwszego dnia wizyty ambasador Shigeki Sumi spotkał się z Julią Switłyczyną, która zarządza obwodem charkowskim. Obie strony omówiły projekty pomocy dla regionu Charkowa, które są realizowane przy wsparciu rządu Japonii (m.in.: wsparcie państwowego hospicjum w Charkowie czy Teatru Opery i Baletu). W spotkaniu uczestniczyli także przedstawiciele japońskich firm, aby przedyskutować możliwości nawiązania współpracy z obwodem charkowskim, szczególnie w dziedzinie IT. Władze regionu oraz ambasador zgodzili się promować współpracę między japońskimi i ukraińskimi firmami. Wizyta w Charkowie miała na celu przede wszystkim rozszerzenie współpracy gospodarczej: ambasador oraz japońska delegacja spotkali się także z ukraińskimi firmami z sektora IT oraz odwiedzili Izbę Handlową. Drugiego dnia wizyty ambasador Shigeki uczestniczył w 10. Międzynarodowym Forum Ekonomicznym w Charkowie. Na forum dyplomata zaprezentował dotychczasowe inwestycje japońskie na rynku ukraińskim oraz możliwości nawiązania współpracy między małymi i średnimi przedsiębiorstwami. Ambasador omówił także perspektywy studiowania w Japonii, szczególnie dla studentów zainteresowanych sektorem IT. W wydarzeniu udział wzięli również prezydent Ukrainy Petro Poroszenko oraz przedstawiciele rządu i władz lokalnych. W przemówieniu prezydent Poroszenko odniósł się do współpracy z Japonią oraz docenił wkład inwestycyjny tego państwa w rozwój Ukrainy.

III. PÓŁWYSEP KOREAŃSKI – ROSJA, UKRAINA, BIAŁORUŚ

4 września: w Kijowie zostały zaprezentowane wyniki projektu dzielenia się doświadczeniami w zakresie rozwoju gospodarczego. Koreański Instytut Rozwoju (KDI) zorganizował konferencję, na której został przedstawiony raport z realizacji projektu dzielenia się doświadczeniami w zakresie rozwoju gospodarczego. W posiedzeniu udział wzięli także minister rozwoju gospodarczego i handlu Stephen Kubiv oraz inni pracownicy ministerstwa, a także ambasador Republiki Korei Lee Yang-gu. Podczas posiedzenia zostały omówione wyniki konsultacji politycznych oraz perspektywy przyszłych działań w zakresie wymiany doświadczenia między rządami i instytucjami Korei Południowej i Ukrainy.

5 września: południowokoreańskie firmy wyraziły zainteresowanie wejściem na rynek białoruski. Koreańska Federacja Przemysłu (FKI) zorganizowała białorusko-koreańskie forum biznesowe. W wydarzeniu uczestniczyli przedstawiciele Ambasady Białorusi, Koreańskie Stowarzyszenie Przedsiębiorstw o Dużym Potencjale oraz Koreańskie Stowarzyszenie Importerów, a także prezesi takich firm jak SK Hynix czy Doosan Machine Tools. W forum udział wzięła także delegacja białoruska, na czele której stanął wiceminister spraw zagranicznych Andrei Dapkiunas. Forum miało na celu wypracowanie nowych partnerstw biznesowych między oboma krajami. Południowokoreańskie firmy wyraziły nadzieję na znalezienie nowych możliwości biznesowych na Białorusi w obliczu rosnącej niepewności związanej z wojną handlową Stanów Zjednoczonych z Chinami. Według strony południowokoreańskiej położenie Białorusi między Rosją i Wspólnotą Niepodległych Państw również świadczy o inwestycyjnej atrakcyjności tego kraju. Również strona białoruska wyraziła zainteresowanie przyciągnięciem południowokoreańskich inwestycji.

6 września: Białoruś wyraziła zainteresowanie pozyskaniem południowokoreańskich inwestorów z sektora IT. Wiceminister spraw zagranicznych Białorusi Andrei Dapkiunas podczas wizyty w Seulu wyraziła zainteresowanie nawiązaniem współpracy w nowych sektorach. Białoruś wyraziła chęć ustanowieniem relacji z południowokoreańskimi inwestorami zajmującymi się nowoczesnymi technologiami. Mińsk jest szczególnie zainteresowany przyciągnięciem inwestorów z takich sektorów IT jak blockchain (łańcuch blokowy) czy sztuczna inteligencja (AI). W wywiadzie dla dziennika Korea JoongAng Daily wiceminister Dapkiunas podkreślił, że Białoruś opracowała „przełomowe ustawodawstwo państwowe” w sektorze IT, dokonując „nowatorskich postępów” w zakresie blockchain, kryptowalut, produkcji oprogramowania czy rozwoju start-upów.

7-10 września: delegacja Rady Federacji została zaproszona przez Pjongjang.

Delegacja Rady Federacji, na czele której stanęła przewodnicząca Walentina Matwijenko odwiedziła Pjongjang na zaproszenie Komitetu Centralnego Partii Pracy Korei. Delegacja spotkała się z przewodniczącym Prezydium Najwyższego Zgromadzenia Ludowego Kim Yong-namem oraz przewodniczącym Najwyższego Zgromadzenia Ludowego KRLD Choe Tae-bokiem. Obie strony omówiły aktualne kwestie dwustronnych relacji. Przewodnicząca Walentina Matwijenko spotkała się także z Kim Jong-unem, któremu przekazała list oraz zaproszenie od prezydenta Rosji Władimira Putina. Przewodniczący Kim Jong-un wyraził zainteresowanie rozszerzeniem współpracy z Rosją w sferach gospodarczych i politycznych. Delegacja rosyjska wzięła także udział w obchodach 70. rocznicy założenia KRLD.

10 września: Rosja wsparła KRLD przed Międzynarodową Agencją Energii Atomowej.

Podczas posiedzenia rady Międzynarodowej Agencji Energii Atomowej (IAEA) strona rosyjska zabrała głos w sprawie KRLD. Moskwa opowiedziała się za redukcją napięcia na Półwyspie Koreańskim metodami politycznymi i dyplomatycznymi. Rosja potępiła kontynuowanie wywierania nacisku na Pjongjang za pomocą sankcji IAEA, które są sprzeczne z logiką obecnej deeskalacji na Półwyspie Koreańskim oraz działaniami podejmowanymi przez KRLD w kierunku denuklearyzacji. Moskwa wezwała również społeczność międzynarodową do rozsądnego zintensyfikowania wysiłków na rzecz utrzymania obecnego procesu dyplomatycznego w Korei Północnej poprzez wielostronne konsultacje. Ich celem ma być ostatecznie stworzenie trwałego mechanizmu pokoju i bezpieczeństwa w Azji północno-Wschodniej z uwzględnieniem interesów wszystkich państw w regionie.

10 września: ambasador Rosji w Pjongjangu został odznaczony przez prezydenta Putina.

Ambasador Aleksander Matsegora został odznaczony Orderem Przyjaźni za wysiłki na rzecz rozwoju relacji z Pjongjangiem. Aleksander Matsegora pełni funkcję ambasadora w KRLD od 2014 roku, a wcześniej pracował w Ministerstwie Spraw Zagranicznych jako ministerialny doradca ds. misji dyplomatycznej w Pjongjangu.

11 września: Ambasada Ukrainy w Seulu zorganizowała obchody Dnia Niepodległości.

W uroczystościach z okazji 27. rocznicy odzyskania niepodległości przez Ukrainę udział wzięli wiceminister ds. gospodarczych w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Yun Kang-hyeon, przedstawiciele środowisk politycznych, biznesowych i akademickich oraz szefowie misji dyplomatycznych w Seulu. Podczas otwarcia ceremonii ambasador Oleksander Horin podziękował Republice Korei za okazywane wsparcie: zniesienie obowiązku wizowego dla ukraińskich obywateli w celu wzmocnienia relacji dwustronnych, poparcie rezolucji dotyczących integralności

Ukrainy w Zgromadzeniu Ogólnym ONZ czy pomoc przy wprowadzaniu reform gospodarczych. Natomiast wiceminister Yun podkreślił, że Korea Południowa nadal będzie wspierać Ukrainę na arenie międzynarodowej i w dążeniach do pokoju, stabilizacji i dostatku.

11 września: Chiny i Rosja zadeklarowały współpracę na rzecz rozwiązania konfliktu na Półwyspie Koreańskim. Prezydent Rosji Władimir Putin po negocjacjach z przewodniczącym ChRL Xi Jinpingiem oświadczył, że oba państwa zamierzają kontynuować wspólne wysiłki, aby w sposób dyplomatyczny rozwiązać problem północnokoreańskich zbrojeń jądrowych. Oba państwa wyraziły również poparcie dla działań podejmowanych przez przywódców Republiki Korei i KRLD, które mają na celu normalizację relacji dwustronnych. Prezydent Rosji zauważył, że rozwiązanie problemu koreańskiego wymaga również normalizacji stosunków między Waszyngtonem i Pjongjangiem. Władimir Putin i Xi Jinping spotkali się we Władywostoku na marginesie Wschodniego Forum Gospodarczego. W forum uczestniczyła także północnokoreańska delegacja, której przewodniczył minister zagranicznych spraw gospodarczych Kim Yong-zhe. Delegację powitał wiceminister spraw zagranicznych Igor Morgulow.

11 września: premier Republiki Korei uczestniczył w konferencji Południowokoreańsko-Rosyjski Dialog Biznesowy. Konferencja odbyła się w ramach Wschodniego Forum Ekonomicznego we Władywostoku. Premier Lee Nak-yon w przemówieniu wyraził optymizm dla trójstronnej współpracy między obiema Koreami oraz Rosją. W odniesieniu do bezpośrednich relacji między Seulem i Moskwą premier podkreślił cztery aspekty: wzmocnienie współpracy na płaszczyźnie rozwoju dalekowschodnich regionów Rosji, współpracę w sektorze wytwórczym oraz nowoczesnych gałęziach przemysłu oraz współpracę z Koreą Północną. Wraz z premierem w forum uczestniczył przewodniczący Koreańskiego Stowarzyszenia Handlu Międzynarodowego Kim Young-joo, który zwrócił uwagę na atrakcyjność wschodnich regionów Rosji jako miejsc do inwestowania dla południowokoreańskich przedsiębiorców.

11 września: we Władywostoku zostało podpisane porozumienie o współpracy południowokoreańsko-rosyjskiej w dziedzinie biotechnologii. W trakcie Wschodniego Forum Ekonomicznego we Władywostoku przedstawiciele Rosyjskiego Funduszu Inwestycji Bezpośrednich oraz rosyjskiej firmy JSFC Sistema podpisali porozumienie z zarządem południowokoreańskiego przedsiębiorstwa Green Cross Cell. Południowokoreańska firma specjalizuje się w badaniach, produkcji oraz sprzedaży leków przeciwko rakowi, które oparte są na terapii komórkowej. Wraz z

rosyjskimi partnerami Green Cross Cell ma w Rosji utworzyć laboratoria oraz kliniki, których celem będzie prowadzenie badań w zakresie biotechnologii.

12 września: we Władywostoku doszło do spotkania prezydenta Rosji z premierem Korei Południowej. Premier Lee Nak-yon oraz prezydent Władimir Putin spotkali się na marginesie Wschodniego Forum Ekonomicznego we Władywostoku. Premier w imieniu prezydenta Moon Jae-ina przekazał rosyjskiemu prezydentowi zaproszenie do Seulu. Obie strony omówiły możliwości wdrażania projektów w ramach inicjatywy „Dziewięć mostów współpracy”. Została ona zaproponowana przez prezydenta Moon Jae-ina podczas zeszłorocznej odsłony Wschodniego Forum Ekonomicznego. Inicjatywa ta zakłada realizację wspólnych koreańsko-rosyjskich projektów w różnych dziedzinach, takich jak budowa statków i portów, czy rozwój szlaków morskich. Prezydent Putin odniósł się do inicjatywy, obiecując uzgodnienie konkretnych projektów w najbliższym czasie. Prezydent Rosji podkreślił również, że Korea Południowa jest obiecującym partnerem w regionie Azji oraz wyraził zadowolenie z obecnego kierunku rozwoju relacji dwustronnych. Natomiast premier Lee Nak-yon podziękował za poparcie koreańskich wysiłków na rzecz denuklearyzacji oraz ustanowienia trwałego pokoju na Półwyspie Koreańskim.

14 września: delegacja przedstawicieli instytucji edukacyjnych została zaproszona przez Ambasadę Ukrainy w Seulu. Zaproszona przez ambasadora Oleksandra Horina delegacja składała się z przedstawicieli Ministerstwa Edukacji i Nauki Ukrainy, czołowych uczelni i wyspecjalizowanych szkół, w których jest nauczany język koreański. Celem pobytu delegacji w Republice Korei było zapoznanie z koreańskim systemem edukacyjnym oraz rozwój współpracy między instytucjami edukacyjnymi obu krajów. Podczas spotkania z ambasadorem Horinem omówiono perspektywy ukraińsko-koreańskiej współpracy edukacyjnej oraz aktualne zagadnienia związane z wymianą międzyuniwersytecką, a także nauczaniem języka koreańskiego na Ukrainie oraz języka ukraińskiego w Korei. Organizatorami wizyty byli również przedstawiciele Koreańskiego Centrum Edukacyjnego na Ukrainie.

18 września: południowokoreańskie firmy medialne uczestniczyły w wystawie Kijowski Tydzień Mediów. Było to jedno z największych wydarzeń poświęconych mediom na Ukrainie. Podczas wydarzenia obecni byli przedstawiciele 13 południowokoreańskich firm medialnych, w tym publicznego nadawcy KBS oraz sieci telewizyjnej MBC. Delegacji południowokoreańskiej towarzyszył ambasador Lee Yang-gu, który zachęcał przedstawicieli firm medialnych z obu państw do rozwinięcia współpracy.

19 września: południowokoreańska firma **SK Hynix** otworzyła centrum badawczo-rozwojowe w Mińsku. W Mińsku odbyła się uroczystość otwarcia nowego centrum badawczo-rozwojowego południowokoreańskiego przedsiębiorstwa specjalizującego się w produkcji układów elektronicznych. Podczas otwarcia obecni byli ambasador Korei Południowej Kim Yong-ho, a także wiceprezes SK Hynix, dyrektor Białoruskiego Parku Wysokich Technologii oraz wiceprzewodniczący Narodowej Rady Nauki i Technologii. Nowe biuro firmy ma zatrudniać 180 osób. Po raz pierwszy SK Hynix weszła na rynek białoruski w 2014 roku, zatrudniając 60 osób.

19-20 września: białoruska delegacja wzięła udział w międzynarodowym forum **Smartcloud Show w Seulu**. W skład delegacji weszli przedstawiciele Białoruskiego Parku Wysokich Technologii Denis Alenikow oraz prezes firmy LVO Oleg Kondratenko. Wizyta delegacji została wsparta przez Ambasadę Białorusi w Korei Południowej. Podczas wydarzenia biznesmeni przedstawili koncepcję rozwoju Białorusi jako państwa IT oraz rolę dekretu „O rozwoju gospodarki cyfrowej”, stworzonego przez Alenikowa. Zaprezentowany został także potencjał Białoruskiego Parku Wysokich Technologii, który ma sprzyjać rozwojowi przemysłu programistycznego. Uczestnicy forum odnotowali innowacyjny charakter białoruskiego ustawodawstwa w zakresie regulacji kryptowalut. Podczas wizyty w Seulu białoruska delegacja odbyła również spotkania z przedstawicielami południowokoreańskich firm IT, takich jak Samsung SDS, aby omówić perspektywy współpracy w zakresie finansowania wspólnych przedsięwzięć.

20 września: ambasador Rosji został zaproszony przez północnokoreańskie **Ministerstwo Spraw Zagranicznych**. Ambasador Aleksander Matsegora spotkał się z wiceministrem spraw zagranicznych KRLD Xing Hon-cholem. Obie strony omówiły szereg aktualnych kwestii w stosunkach dwustronnych, w tym harmonogram dalszych spotkań roboczych. Poruszono również kwestie interakcji w ramach organizacji międzynarodowych. Obie strony omówiły także rezultaty wizyty przewodniczącego Rady Federacji Walentyny Matwijenko w Pjongjangu.

25 września: na Ukrainie zostało otwarte południowokoreańskie centrum badawczo-rozwojowe dronów. W mieście Kropywnycki w centralnej Ukrainie południowokoreańska firma SafeUs Drone otworzyła centrum badawczo-rozwojowe. Placówka powstała przy ukraińskiej Państwowej Akademii Lotniczej. W ceremonii otwarcia uczestniczyli ambasador Korei Południowej Lee Yang-gu, gubernator obwodu kirowohradzkiego Serhij Kuzmenko, przewodniczący Komitetu ds. Informatyzacji i Komunikacji w Zgromadzeniu Narodowym Oleksandr Danchenko oraz rektor uczelni. Ambasador Lee spotkał się również z władzami Akademii Lotnictwa, aby omówić możliwości rozszerzenia współpracy między obiema stronami.

26 września: obwód kirowohradzki na Ukrainie zostało odwiedzone przez ambasadora Korei Południowej. Ambasador Lee Yang-gu spotkał się z gubernatorem obwodu kirowohradzkiego Serhijem Kuzmenko oraz burmistrzem miasta Kropywnycki Andrijem Rajkowiczem, aby omówić możliwości promocji współpracy między środkową Ukrainą a Koreą Południową. Ambasador odwiedził również Centralno-Ukraiński Narodowy Uniwersytet Techniczny, gdzie z władzami uczelni omówił kwestie współpracy na płaszczyźnie badań naukowych i wymiany akademickiej. Uczelnia ta od września 2017 roku współpracuje z Uniwersytetem Jeonbuk w Korei Południowej. Ponadto ambasador Lee uczestniczył w wystawie AGRO EXPO, współorganizowanej przez władze miasta Kropywnycki i Ukraińską Izbę Handlową. Impreza odbyła się pod patronatem Ministerstw Rolnictwa oraz Rozwoju Gospodarczego i Handlu. Poprzez wystawę strona południowokoreańska zapoznała się z charakterystyką przemysłu rolniczego na Ukrainie.

27 września: ministrowie spraw zagranicznych Rosji i KRLD spotkali się w Nowym Jorku. Sergiej Ławrow oraz Lee Young-ho spotkali się na marginesie posiedzenia Zgromadzenia Ogólnego ONZ. Obie strony omówiły kwestie związane z dwustronną współpracą. Minister Ławrow pogratulował udanego szczytu międzykoreańskiego. Zaoferował również pomoc we wspólnych działaniach międzykoreańskich, takich jak tworzenie infrastruktury gospodarczej i transportowej. Minister Ławrow zaproponował także wsparcie na arenie międzynarodowej, szczególnie w Radzie Bezpieczeństwa ONZ, która według strony rosyjskiej powinna wspierać proces normalizacji relacji na Półwyspie Koreańskim.

27 września: Rosja wyraziła poparcie dla KRLD przed Radą Bezpieczeństwa ONZ. Minister spraw zagranicznych Sergiej Ławrow przemawiając przed Radą Bezpieczeństwa ONZ odnotował, że w ostatnich miesiącach poczyniono znaczne postępy w kierunku rozwiązania problemów od lat nękających Półwysep Koreański. Strona rosyjska z zadowoleniem przyjęła dyplomatyczne działania międzykoreańskie, w tym szczyty przywódców oraz porozumienia z Panmundżom (27 kwietnia 2018 roku) i z Pjongjangu (20 września 2018 roku). Zdaniem Moskwy działania obu Korei świadczą o zamiarze zintensyfikowania wielostronnej współpracy. Minister Ławrow zwrócił uwagę, że brak zaufania między Pjongjaniem i Waszyngtonem utrudnia wypracowanie między tymi państwami realizację wspólnych inicjatyw, jak denuklearyzacja. Z tego względu Moskwa zaproponowała opracowanie międzynarodowego systemu gwarancji bezpieczeństwa dla KRLD. Następnie minister Ławrow zwrócił się do społeczności międzynarodowej z apelem o wsparcie wysiłków Pjongjangu na rzecz współpracy poprzez „zaoferowanie czegoś w zamian”, czyli złagodzenia obecnych sankcji. Rosja wyraźnie potępiła propozycje zaostrzania

sankcji, które mogą zniechęcić władze KRLD do podejmowania kolejnych kroków w kierunku deeskalacji napięcia na Półwyspie Koreańskim.

KOMENTARZ

1. We wrześniu Rosja nieoczekiwanie zaproponowała podpisanie traktatu pokojowego z Japonią do końca 2018 roku. W trakcie sesji plenarnej na Wschodnim Forum Ekonomicznym prezydent Władimir Putin rozpoczął przemówienie od podkreślenia „nieograniczonego potencjału” relacji japońsko-rosyjskich. Prezydent Rosji zauważył również, że pierwszy raz w historii między obydwojoma państwami nawiązała się współpraca militarna. Następnie zaproponował podpisanie traktatu pokojowego „bez żadnych warunków wstępnych” jeszcze w tym roku. Premier Abe nie odpowiedział od razu na tę propozycję: jeszcze dwa dni wcześniej w trakcie szczytu obu przywódców przyznano, że wypracowanie kompromisu umożliwiającego podpisanie traktatu zajmie „jeszcze wiele czasu”. Kilka dni później w trakcie debaty telewizyjnej przed wyborami przewodniczącego Partii Liberalno-Demokratycznej oświadczył, że stanowisko Japonii nie uległo zmianie: najpierw należy rozwiązać spór terytorialny, a następnie zawrzeć traktat pokojowy. Odnosząc się do propozycji prezydenta Putina, Abe Shinzo zaznaczył, że obaj przywódcy są w trakcie negocjacji, a kolejny szczyt w listopadzie lub grudniu może okazać się przełomowy. Spontaniczna sugestia Władimira Putina we Władywostoku jest trudna do przyjęcia przez stronę japońską: kwestia rozwiązania sporu terytorialnego jest kluczowa dla polityki Abe. Widząc reakcję Tokio, rząd Rosji zaproponował, aby w traktacie pokojowym określić, że nierozwiązane kwestie będą nadal omawiane przez obie strony. Jednak takie rozwiązanie jest również niekorzystne dla Japonii, która utraciłaby istotny argument w późniejszych negocjacjach z Rosją. Można wątpić, czy kwestia traktatu pokojowego zostanie rozwiązana do końca tego roku. Sam problem terytorialnego sporu, choć tak często omawiany przez obie strony, okazał się trudną przeszkodą na drodze do zawarcia pokoju. Inicjatywy gospodarcze na terytorium Wysp Kurylskich okazały się skromne, a ich realizacja jest ograniczana poprzez niepewne ramy prawne ich wdrażania.

2. Obie Koree wyraziły zainteresowanie współpracą z Rosją nad realizacją projektów transportowych. We Wschodnim Forum Ekonomicznym we Władywostoku uczestniczyły zarówno delegacje z Republiki Korei, jak i KRLD.

Wicedyrektor Biura ds. Zagranicznych Działań w Ministerstwie Kolei Korei Północnej Kim Chang-sik zapowiedział chęć kontynuowania rozmów z Rosją w sprawie realizacji projektu modernizacji kolejowych połączeń między obiema Koreami. O trójstronnych projektach dyskutował także prezydent Rosji Władimir Putin z premierem Republiki Korei Lee Nak-yonem. W czerwcu tego roku prezydent Moon Jae-in wyszedł z pomysłem połączenia (po wybudowaniu) kolei transkoreańskiej z koleją transsyberyjską. Jak zauważyła strona południowokoreańska, umożliwiłoby to dostarczanie towarów z Półwyspu Koreańskiego do Europy, co byłoby korzystne zarówno dla obu Korei, jak i Rosji.

3. We wrześniu Rosja i Korea Południowa wyraziły poparcie dla KRLD na arenie międzynarodowej. W tym miesiącu odbyło się kilka istotnych posiedzeń organizacji międzynarodowych, w tym Zgromadzenia Ogólnego ONZ oraz Międzynarodowej Agencji Energii Atomowej. Istotnym zagadnieniem poruszonym na arenie międzynarodowej była denuklearyzacja KRLD. Stanowisko Rosji oraz Korei Południowej było zbliżone: kiedy władze KRLD wyraźnie sygnalizują chęć denuklearyzacji, należy złagodzić międzynarodowe sankcje. Podczas przemówienia przed Radą Bezpieczeństwa ONZ minister spraw zagranicznych Rosji Siergiej Ławrow opisał dyplomatyczne osiągnięcia ostatnich miesięcy na Półwyspie Koreańskim. Moskwa doceniła wysiłki przewodniczącego Kim Jong-una oraz prezydenta Moon Jae-ina, którzy we wrześniu spotkali się po raz trzeci. W rezultacie międzykoreańskiego szczytu w Pjongjangu, władze KRLD zadeklarowały zlikwidowanie kolejnych poligonów nuklearnych przy udziale międzynarodowych obserwatorów. Rosja uznała, że postępy nad wdrażaniem deklaracji z Panmundżom są dowodem na skuteczność zaproponowanego w ubiegłym roku wraz z Chinami planu rozwiązania problemu koreańskiego. Zakłada on realizację procesu denuklearyzacji w fazach, w których Korea Północna będzie coraz bardziej wciągana w różne układy międzynarodowe. Otwarcie KRLD na współpracę międzynarodową ma być gwarantem tego, że Pjongjang nie wróci do programu zbrojeń jądrowych. Z tego względu Rosja na arenie międzynarodowej nawoływała do budowania zaufania: w odpowiedzi na kolejne kroki Korei Północnej w stronę denuklearyzacji oraz stabilizacji sytuacji w regionie, społeczność międzynarodowa powinna odpowiedzieć ustępstwami. Według ministra Ławrowa należy także wspierać inicjatywy międzykoreańskie, takie jak modernizacja połączeń drogowych i kolejowych. Na drodze do ich realizacji stoją jednak międzynarodowe sankcje. Przemówienie prezydenta Moon Jae-ina przed Zgromadzeniem Ogólnym ONZ miało bardzo podobny wydźwięk, choć Rosja dużo wyraźnie podkreśliła potrzebę zniesienia sankcji.

Należy również zwrócić uwagę, że Seul jest usatysfakcjonowany stanowiskiem Rosji w kwestii KRLD. Brak politycznych rozbieżności między Moskwą a Seulem eliminuje potrzebę częstych rozmów na najwyższym szczeblu. Dla porównania, nierozwiązana kwestia sporu terytorialnego wymusza na premierze Japonii Abe Shinzo utrzymywanie ciągłych kontaktów wysokiego szczebla ze stroną rosyjską.

Publikacja wyraża jedynie poglądy autora i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP.

RAPORT: JAPONIA, PÓŁWYSEP KOREAŃSKI WOBEC UKRAINY, BIAŁORUSI I ROSJI – Wrzesień 2018 jest dostępny na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 3.0 Polska. Pewne prawa zastrzeżone na rzecz Ośrodka Spraw Azjatyckich i Regionalnego Ośrodka Debaty Międzynarodowej w Łodzi. Utwór powstał w ramach konkursu *Regionalny Ośrodek Debaty Międzynarodowej 2017-2018*. Zezwala się na dowolne wykorzystanie utworu, pod warunkiem zachowania ww. informacji, w tym informacji o stosowanej licencji, o posiadaczach praw oraz o konkursie *Regionalny Ośrodek Debaty Międzynarodowej 2017-2018*.

Zadanie publiczne współfinansowane przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej.

Ośrodek Debaty
Międzynarodowej
Łódź

Rzeczpospolita Polska
Ministerstwo
Spraw Zagranicznych

 **OŚRODEK
SPRAW
AZJATYCKICH**

**RAPORTY
OPINIE
DORADZTWO**

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE
ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

Regionalny Ośrodek Debaty Międzynarodowej w Łodzi

ul. Lindleya 5a, pokój nr 7, 90-131 Łódź, tel.: 42 635 42 34, www.rodm-lodz.pl